

Βρυξέλλες, 14 Νοεμβρίου 2025
(OR. en)

15434/25

FREMP 336
JAI 1688
AG 183
POLGEN 203
DISINFO 102
HYBRID 148
AUDIO 113
EDUC 447
JEUN 237
CULT 129
COMPET 1162

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine
DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία
Παραλαβής: 12 Νοεμβρίου 2025

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2025) 790 final

Θέμα: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
Στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 790 final.

σνημμ.: COM(2025) 790 final

Βρυξέλλες, 12.11.2025
COM(2025) 790 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένας ανοιχτός χώρος της κοινωνίας των πολιτών, σε συνδυασμό με μια δυναμική κοινωνία των πολιτών, βρίσκεται στον πυρήνα των δημοκρατιών μας. Η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στις κοινωνίες μας, καθώς συμβάλλει στη χάραξη πολιτικής, συνεργάζεται με τις κυβερνήσεις για την εφαρμογή δημόσιων πολιτικών, παρέχει στήριξη και υπηρεσίες σε επίπεδο κοινωνίας και κοινότητας, αυξάνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με σημαντικά κοινωνικά ζητήματα και εκπροσωπεί διάφορες ομάδες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση. Η συμβολή της κοινωνίας των πολιτών έχει καίρια σημασία για την προώθηση της δραστηριοποίησης και της δημοκρατικής συμμετοχής των πολιτών, καθώς και του συμπεριληπτικού δημόσιου διαλόγου, μεταξύ άλλων με την ενεργό συμμετοχή των νέων. Η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στο δημοκρατικό σύστημα ελέγχων και ισορροπιών, συμβάλλοντας στην παρακολούθηση της πολιτικής και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και προωθώντας τη διαφάνεια και τη λογοδοσία.

Η δράση της κοινωνίας των πολιτών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ, συμβάλλει **στην προώθηση και την προστασία των αξιών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση** (στο εξής: ΣΕΕ) και **στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (στο εξής: Χάρτης). Αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο της, οι ιδρυτικές Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζουν ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζονται με την κοινωνία των πολιτών μέσω ανοιχτού, διαφανούς και τακτικού διαλόγου και να διεξάγουν τις εργασίες τους όσο το δυνατόν πιο ανοιχτά, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμπεριληπτική και ενεργός συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών¹.

Η συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της χάραξης πολιτικής της ΕΕ. Διάφορα εργαλεία και διαδικασίες σε επίπεδο ΕΕ παρέχουν τη δυνατότητα στην κοινωνία των πολιτών να παρουσιάζει τις απόψεις της και να συμμετέχει στον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της νομοθεσίας και της πολιτικής της ΕΕ, ενώ η Επιτροπή έχει καθιερώσει διαρθρωμένο διάλογο με την κοινωνία των πολιτών σε πολλούς τομείς πολιτικής. Επιπλέον, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (στο εξής: ΟΚΠ) παρέχουν συμβουλές και εμπειρογνωσία συμμετέχοντας στις εργασίες των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής και άλλων σχετικών φόρουμ. Η **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή** (στο εξής: ΕΟΚΕ) διαδραματίζει επίσης καίριο ρόλο στη μεταφορά της φωνής της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Για να είναι **αποτελεσματική η συμμετοχή αυτή**, η ΕΕ αναγνωρίζει όλο και περισσότερο ότι η κοινωνία των πολιτών χρειάζεται ένα **ευνοϊκό, ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον** σε ολόκληρη την ΕΕ². Αυτό περιλαμβάνει **επαρκή προστασία** για τις ΟΚΠ και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (στο εξής: ΥΑΔ) που αντιμετωπίζουν μια συνολική συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, ενώ δέχονται απειλές και επιθέσεις σε σχέση με το έργο τους³. Η βιώσιμη και διαφανής

¹ Άρθρο 11 της ΣΕΕ· άρθρο 15 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

² Βλ. [στρατηγική του 2020 για τον Χάρτη](#) και [έκθεση του 2022 για τον Χάρτη](#), [έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2022 σχετικά με τη συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών στην Ευρώπη](#)· [συμπεράσματα του Συμβουλίου για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#).

³ Άρθρα 11 και 12 του Χάρτη.

χρηματοδοτική στήριξη είναι επίσης απαραίτητη για μια ακμάζουσα κοινωνία των πολιτών και για να διασφαλιστεί ότι οι ΟΚΠ μπορούν να λειτουργούν ανεξάρτητα.

Με βάση τα υφιστάμενα πλαίσια και τη δέσμευση που περιλαμβάνεται στις [πολιτικές κατευθύνσεις για την περίοδο 2024-2029](#) για ενίσχυση της συνεργασίας με τις ΟΚΠ και για διασφάλιση της στήριξης και της προστασίας τους στις καθημερινές τους εργασίες, η στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών καθορίζει μια σειρά συγκεκριμένων δράσεων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εξωτερική δράση της ΕΕ. Οι δράσεις αυτές διαρθρώνονται γύρω από τρεις βασικούς στόχους:

- **Ενίσχυση της αποτελεσματικής και ουσιαστικής συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών ως εταίρο διακυβέρνησης**
- **Διασφάλιση ανοιχτού, ασφαλούς και ευνοϊκού χώρου της κοινωνίας των πολιτών με την παροχή στήριξης και προστασίας στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών**
- **Στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών με επαρκή, βιώσιμη και διαφανή χρηματοδότηση**

Η Επιτροπή θα δημιουργήσει την **πλατφόρμα της κοινωνίας των πολιτών**, η οποία θα παρέχει ένα τακτικό και διαρθρωμένο πλαίσιο για τη συνεργασία της με τις ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται σε τομείς που είναι σημαντικοί για την προάσπιση των αξιών της ΕΕ, ιδίως με εκείνες που εργάζονται για την προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της ισότητας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις πολιτικές κατευθύνσεις.

Η στρατηγική θεσπίζει επίσης ένα κοινό πλαίσιο για την καθοδήγηση και την ενίσχυση της συνεργασίας της Επιτροπής με τις ΟΚΠ. Αναγνωρίζοντας ότι κάθε τομέας πολιτικής μπορεί να συνοδεύεται από ειδικές απαιτήσεις και διαφορετικούς μηχανισμούς συμμετοχής, δεν επιδιώκει την τυποποίησή τους. Αντιθέτως, καθορίζει ένα **σύνολο κατευθυντήριων αρχών** που θα χρησιμεύσει ως κοινό πλαίσιο για τη διεξαγωγή ειδικών διαλόγων με την κοινωνία των πολιτών σε όλους τους τομείς πολιτικής, εστιάζοντας σε βασικές παραμέτρους του διαλόγου, όπως η εταιρική σχέση, η διαφάνεια, η εκπροσώπηση και η λογοδοσία. Κατά τον καθορισμό αυτών των αρχών, η στρατηγική λαμβάνει πλήρως υπόψη και συμπληρώνει τους ήδη υφιστάμενους θεσμικούς μηχανισμούς, ιδίως μέσω της ΕΟΚΕ.

Η στρατηγική αποσκοπεί στην ενίσχυση των δράσεων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις χώρες της διεύρυνσης⁴, για την προώθηση και τη διατήρηση ενός ακμάζοντος χώρου δράσης της κοινωνίας των πολιτών. Αποσκοπεί επίσης στην **ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών δραστηριοτήτων της ΕΕ** στον τομέα αυτόν. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, έχει καίρια σημασία η συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (στο εξής: ΕΥΕΔ), της ΕΟΚΕ, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της

⁴Οι υποψήφιες χώρες και οι δυνάμει υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες θα ενσωματωθούν σε σχετικές δράσεις και θα συνδεθούν με τη στρατηγική με τον ίδιο τρόπο που θα συνδεθούν τα κράτη μέλη. Η στρατηγική αναγνωρίζει τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών στα κράτη μέλη και στις χώρες της διεύρυνσης ως συνεχή και κοινό χώρο.

ΕΕ (στο εξής: FRA), καθώς και με τα κράτη μέλη. Η συνεκτική προσέγγιση και η ισχυρή συνεργασία θα προάγουν το αίσθημα της κοινής ευθύνης, το οποίο θα ωφελήσει την κοινωνία στο σύνολό της, ενισχύοντας τη δημοκρατική συμμετοχή, την ανθεκτικότητα και την εμπιστοσύνη του κοινού. Η παρούσα στρατηγική συμπληρώνει τις δράσεις που καθορίζονται στην **Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας**.

Κατά την κατάρτιση της στρατηγικής η Επιτροπή συγκέντρωσε παρατηρήσεις μέσω εκτεταμένων διαβουλεύσεων με ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών⁵. Η στρατηγική βασίστηκε επίσης σε [γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ](#), σε εισηγήσεις των κρατών μελών και σε επαφές με τον FRA, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών.

2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΩΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κοινωνία των πολιτών συμβάλλει στην περισσότερο **αποτελεσματική, συμπεριληπτική και αντιπροσωπευτική χάραξη πολιτικής σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο**. Η διασφάλιση της δυνατότητας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να συμμετέχουν ουσιαστικά στον δημόσιο βίο και να συνεισφέρουν τις απόψεις τους μέσω διαφανών διαδικασιών αποτελεί σημαντικό στοιχείο μιας ισχυρής και συμπεριληπτικής διαδικασίας χάραξης πολιτικής.

Για τους σκοπούς της στρατηγικής, ως **οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ)** νοούνται ευρέως όλες οι **μη κρατικές, μη κερδοσκοπικές, ανεξάρτητες, μη κομματικές και μη βίαιες οργανώσεις**, μέσω των οποίων οι άνθρωποι επιδιώκουν και υπερασπίζονται κοινούς στόχους και ιδανικά⁶. Πρόκειται για αυτοδιοικούμενες οντότητες που είναι ανεξάρτητες από την κυβέρνηση ή από επιχειρηματικά συμφέροντα, και περιλαμβάνουν από άτυπες έως ημιεπίσημες και επίσημες ομάδες, και μπορεί να βασίζονται στη συμμετοχή μελών, στον σκοπό, ή να προσανατολίζονται στην παροχή υπηρεσιών⁷. Μπορούν να λειτουργούν σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο και να διοικούνται από εθελοντές και/ή αμειβόμενο προσωπικό.

Ως **υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** νοούνται γενικά άτομα, ομάδες και όργανα της κοινωνίας που προάγουν και προστατεύουν τα οικουμενικά αναγνωρισμένα

⁵Οι διαβουλεύσεις αυτές περιλάμβαναν έρευνα δημόσιας διαβούλευσης· έρευνα του Ευρωβαρόμετρου· και στοχευμένες συνεδριάσεις διαβούλευσης με ΟΚΠ, χορηγούς βοήθειας, διεθνείς οργανισμούς και εθνικούς οργανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη οργανώσεων νεολαίας της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο του ελέγχου της νομοθεσίας από τη σκοπιά της νεολαίας που διενεργεί.

⁶ Βλ. [σύσταση \(ΕΕ\) 2023/2836 της Επιτροπής](#) σχετικά με την προώθηση της δραστηριοποίησης και της αποτελεσματικής συμμετοχής των πολιτών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες χάραξης δημόσιας πολιτικής· [Guidelines for EU support to civil society in the enlargement region 2021-2027](#) (Κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη της ΕΕ προς την κοινωνία των πολιτών στην περιοχή διεύρυνσης 2021-2027)· και ανακοίνωση της Επιτροπής, [Οι ρίζες της δημοκρατίας και της διατήρησης ανάπτυξης: συνεργασία της Ευρώπης με την κοινωνία των πολιτών στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων](#). Η έννοια των «οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών» που χρησιμοποιείται στην παρούσα στρατηγική δεν αποτελεί νομικά δεσμευτικό ορισμό και ενδέχεται να ισχύουν ειδικές απαιτήσεις βάσει του δικαίου της ΕΕ όσον αφορά τις οργανώσεις που αναφέρονται στην παρούσα ανακοίνωση, όπως στο πλαίσιο του [δημοσιονομικού κανονισμού](#) της ΕΕ.

⁷Στα παραδείγματα περιλαμβάνονται οργανώσεις σε επίπεδο κοινότητας, οι οργανώσεις θρησκευτικού χαρακτήρα, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, τα ιδρύματα, τα κινήματα νέων και τα κοινωνικά κινήματα και οι συνεταιρισμοί.

ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των παιδιών⁸.

Η στρατηγική επικεντρώνεται στις ΟΚΠ και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους (π.χ. εκπροσώπους εργοδοτών και εργαζομένων) δεν καλύπτεται από τη στρατηγική λόγω του ειδικού καθεστώτος τους βάσει του δικαίου της ΕΕ, όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 154 της ΣΛΕΕ.

Σύμφωνα με τις αξίες της ΕΕ, **η στρατηγική καλύπτει υπόλογες, ανεξάρτητες και διαφανείς ΟΚΠ**, οι οποίες μοιράζονται τη δέσμευση της ΕΕ για σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, των ελευθεριών, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και λειτουργούν σύμφωνα με αυτήν.

Οι Ευρωπαίοι αναγνωρίζουν σαφώς τη συμβολή των ΟΚΠ, καθώς το 87 % όσων απάντησαν στην [έρευνα του Ευρωβαρόμετρου του 2023](#) θεωρούν ότι οι οργανώσεις αυτές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προαγωγή και την προστασία της δημοκρατίας και άλλων αξιών της ΕΕ, όπως ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προώθηση ενός άρτια τεκμηριωμένου και πολυφωνικού δημοκρατικού διαλόγου. Το 42 % όσων απάντησαν στο [Ευρωβαρόμετρο του 2025](#) θεωρούν ότι η αποκάλυψη της διαφθοράς ήταν ο σημαντικότερος τομέας εργασίας της κοινωνίας των πολιτών, ακολουθούμενη από την προάσπιση των ατομικών δικαιωμάτων (41 %), την παροχή υπηρεσιών (39 %) και την παρακολούθηση της κυβερνητικής δράσης (28 %).

2.1. Ενίσχυση της συνεργασίας και του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών

Η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παροχή συμβουλών, στήριξης και εμπειρογνωσίας για την **ανάπτυξη και την εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών της ΕΕ** σε ευρύ φάσμα τομέων, όπως η γεωργία, η πολιτική συνοχής, ο πολιτισμός, η κοινωνική πολιτική, η εκπαίδευση και η νεολαία, η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις, η προστασία των καταναλωτών, η πολιτική ανταγωνισμού, τα μέσα ενημέρωσης και η ψηφιακή πολιτική, η μετανάστευση και το άσυλο, η έρευνα και η καινοτομία, το κλίμα και το περιβάλλον, η κινητικότητα, το εμπόριο και η βιώσιμη ανάπτυξη, η ανθρωπιστική βοήθεια και η διεθνής συνεργασία, καθώς και η πολιτική διεύρυνσης. Γενικότερα, συμβάλλουν στην προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη⁹, μέσω της πρόληψης και της καταπολέμησης των διακρίσεων, της προώθησης της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και της ενθάρρυνσης της συμμετοχής των νέων στις δημοκρατικές διαδικασίες. Συμβάλλουν επίσης στην προώθηση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας της κοινωνίας¹⁰. Είναι σημαντικοί εταίροι στην παρακολούθηση της εφαρμογής και της προόδου των ενταξιακών μεταρρυθμίσεων και διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο της διεύρυνσης.

⁸ Στη στρατηγική, ο όρος «ΟΚΠ» αναφέρεται τόσο στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών όσο και στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά δεν περιλαμβάνει άτομα ή ομάδες που διαπράττουν ή διαδίδουν βία. Βλέπε παραγράφους 2 και 3 του εγγράφου [EU Guidelines on Human Rights Defenders](#) (κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων) και αιτιολογική σκέψη 11 της [οδηγίας της ΕΕ κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού](#).

⁹ Βλ., για παράδειγμα, [ετήσια έκθεση του 2022 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#).

¹⁰ [Κοινή ανακοίνωση](#) σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας.

Υπάρχουν **διάφοροι μηχανισμοί συμμετοχής** σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίοι επιτρέπουν στις ΟΚΠ να συμβάλλουν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου χάραξης πολιτικής σε όλους τους τομείς πολιτικής, από τα αρχικά στάδια προετοιμασίας των πρωτοβουλιών έως το στάδιο της εφαρμογής. Για παράδειγμα, η πύλη «Πείτε την άποψή σας» λειτουργεί ως σημείο εισόδου για όλες τις συνεισφορές σε νομοθετικές προτάσεις, αξιολογήσεις, ελέγχους καταλληλότητας και ανακοινώσεις μέσω δημόσιων διαβουλεύσεων.

Η Επιτροπή χρησιμοποιεί ευρύ φάσμα μέσων **διαβούλευσης** για τη συνεργασία της με τις ΟΚΠ. Πέραν των [εργαλείων για τη βελτίωση της νομοθεσίας](#), σε αυτά περιλαμβάνονται επίσημες δομές διαλόγου, όπως οι **διάλογοι σχετικά με την εφαρμογή**, οι **διάλογοι πολιτικής με τη νεολαία**, οι **συμβουλευτικές επιτροπές**, καθώς και **ομάδες εμπειρογνομόνων** και άλλες ευέλικτες ρυθμίσεις (π.χ., ειδικές ομάδες εστίασης για συγκεκριμένα θέματα, ή μέσω πλατφορμών και δικτύων συμφεροντούχων). Σε εθνικό επίπεδο, το [δίκτυο τοπικών συμβούλων της ΕΕ](#), το οποίο διαχειρίζονται από κοινού η Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών, καθώς και τα [κέντρα Europe Direct](#), μπορούν να συμβάλουν στη σύνδεση και τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών επιτόπου. Η Επιτροπή και οι αντιπροσωπείες της ΕΕ συνεργάζονται επίσης τακτικά με ΟΚΠ στις χώρες της διεύρυνσης και σε τρίτες χώρες.

Ειδικοί διάλογοι με την κοινωνία των πολιτών διεξάγονται σε διάφορους τομείς πολιτικής. Για παράδειγμα, ο διαρθρωμένος διάλογος με την κοινωνία των πολιτών στις πολιτικές απασχόλησης και τις κοινωνικές πολιτικές διασφαλίζεται μέσω της διαδικασίας του [Ευρωπαϊκού Εξαμήνου](#) και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αποτελούν βασικούς εταίρους για την υλοποίηση του [ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#). Οι διάλογοι με την κοινωνία των πολιτών ενίοτε καλύπτουν επίσης συγκεκριμένα τομεακά ενδιαφερόμενα μέρη. Για παράδειγμα, οργανώσεις που εκπροσωπούν αγροτικές κοινότητες μέσω του [αγροτικού συμφώνου](#) στο πλαίσιο του οράματος για τη γεωργία και τα τρόφιμα, ή διάλογος με θρησκευτικές ή μη ομολογιακές ομάδες, που θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 17 της ΣΛΕΕ. Η [ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την αναπηρία](#) στηρίζει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών για την εφαρμογή της [στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία](#), ενώ η [πλατφόρμα της ΕΕ για τη συμμετοχή των παιδιών](#) προωθεί το δικαίωμα ακρόασης των παιδιών κατά τη λήψη αποφάσεων και στηρίζει την κοινωνία των πολιτών στην προώθηση της συμμετοχής των παιδιών¹¹.

Η πλατφόρμα της κοινωνίας των πολιτών, η οποία θα αρχίσει να λειτουργεί το 2026, θα ενισχύσει τον **διάλογο σχετικά με τις αξίες της ΕΕ**. Θα παρέχει ένα **τακτικό και διαρθρωμένο πλαίσιο** διαλόγου για την προστασία και την προώθηση των αξιών της ΕΕ, εξορθολογίζοντας και ενισχύοντας τη δέσμευση για τα θεμελιώδη δικαιώματα, τη δημοκρατία, την ισότητα και το κράτος δικαίου, και προσφέροντας έναν χώρο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται σε

¹¹Άλλα παραδείγματα είναι το [Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους](#): η συμβουλευτική επιτροπή για την ισότητα των ευκαιριών γυναικών και ανδρών· η [ομάδα ενδιαφερόμενων μερών της ΕΕ για τη νεολαία](#): η [πλατφόρμα της κοινωνίας των πολιτών της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων](#): η [ομάδα εμπειρογνομόνων για τις απόψεις των μεταναστών στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της ένταξης](#), το [φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά](#): το [φόρουμ ΕΕ-ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα](#): ο [διάλογος με την κοινωνία των πολιτών για το εμπόριο](#): το [φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για την καταπολέμηση του ρατσισμού](#): η [πλατφόρμα της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων](#): η [ευρωπαϊκή πλατφόρμα για τους Ρομά](#): η [συμβουλευτική ομάδα για την πολιτική καταναλωτών](#).

αυτούς τους τομείς¹². Η πλατφόρμα θα διευκολύνει τις επαφές σχετικά με τους στόχους της στρατηγικής που αφορούν την ενίσχυση της συμμετοχής, της στήριξης και της προστασίας, τη δυνατότητα έγκαιρης και ουσιαστικής συμβολής στην ανάπτυξη πολιτικής και σχετικά με τη χρηματοδότηση.

Για να ενισχυθεί η προβολή και η προσβασιμότητα των πληροφοριών και να διευκολυνθεί η συμμετοχή των ΟΚΠ, η Επιτροπή θα δημιουργήσει έναν **ιστότοπο** για την πλατφόρμα της κοινωνίας των πολιτών, όπου θα δημοσιεύει πληροφορίες και πόρους σχετικά με το έργο της πλατφόρμας, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τους διαλόγους της Επιτροπής με την κοινωνία των πολιτών σε άλλους τομείς πολιτικής. Με τον τρόπο αυτόν οι οργανώσεις θα μπορούν να βρίσκουν εύκολα πληροφορίες, ημερομηνίες, προϋποθέσεις συμμετοχής και δυνατότητες εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε διαφόρους διαλόγους.

Στο πλαίσιο της πλατφόρμας, η Επιτροπή θα διοργανώνει **ετήσια σύνοδο κορυφής** από κοινού με την ΕΟΚΕ για την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των συνεχιζόμενων διαλόγων και τη συζήτηση στρατηγικών προτεραιοτήτων.

Η πλατφόρμα θα έχει μια ευέλικτη και προσαρμόσιμη δομή, σχεδιασμένη για να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και προτεραιότητες. Κατά την ανάπτυξη της λειτουργίας της πλατφόρμας, η Επιτροπή θα αξιοποιήσει τις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές εντός της Επιτροπής, καθώς και την εμπειρογνώσια σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως της ΕΟΚΕ και της [πλατφόρμας θεμελιωδών δικαιωμάτων](#) του FRA. Με την πάροδο του χρόνου, η πλατφόρμα μπορεί να επεκταθεί ώστε να καλύπτει και άλλους τομείς πολιτικής.

2.2 Κατευθυντήριες αρχές για αποτελεσματικό και ουσιαστικό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών

Οι διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη κατέδειξαν ότι, ενώ υπάρχουν πολλές σημαντικές δομές συμμετοχής, θα πρέπει να επιδιωχθεί η **αύξηση της μεταξύ τους συνοχής**. Αναγνωρίζοντας ότι ο διάλογος, για να είναι αποτελεσματικός και ουσιαστικός, θα πρέπει πάντα να προσαρμόζεται σε συγκεκριμένους στόχους και ειδικές ανά τομέα ανάγκες, η στρατηγική προτείνει **10 κατευθυντήριες αρχές για τον διάλογο μεταξύ της Επιτροπής και της κοινωνίας των πολιτών**¹³.

Οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές προορίζονται να χρησιμεύσουν ως κοινό πλαίσιο για τη διεξαγωγή ειδικών μηχανισμών διαλόγου με τις ΟΚΠ σε όλους τους τομείς πολιτικής, και θα ισχύουν τόσο για την Επιτροπή όσο και για τις ΟΚΠ. Είναι σημαντικό οι ίδιες οι ΟΚΠ να διασφαλίζουν ότι οι πρακτικές και οι δομές τους είναι **διαφανείς, υπεύθυνες και σύμφωνες με τις αξίες της ΕΕ**, ώστε η συμμετοχή τους στον διάλογο να είναι αξιόπιστη και να βασίζεται σε κοινά πρότυπα, καθώς και να σέβεται τους ρόλους των θεσμικών

¹²Βλ. πρόσφατα στοιχεία, για παράδειγμα [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, Protecting civil society — Update 2023](#) (Προστασία της κοινωνίας των πολιτών — Επικαιροποίηση 2023): [FRA civic space consultations 2024 — key findings](#) (Διαβουλεύσεις του FRA για τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών το 2024 — βασικά πορίσματα): [Συνοπτική πραγματολογική έκθεση](#) σχετικά με τις διαβουλεύσεις για τη στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών (συνοπτική πραγματολογική έκθεση).

¹³Οι αρχές αυτές θα πρέπει να καθοδηγούν τους μηχανισμούς διαλόγου με τις ΟΚΠ, αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν πολλές άλλες μορφές συμμετοχής, όπως οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες πολιτών, οι δημόσιες διαβουλεύσεις, η ανοιχτή καινοτομία, η επιστήμη των πολιτών ή οι αντιπροσωπευτικές διαδικασίες διαβούλευσης.

οργάνων της ΕΕ και την καθοδήγηση για τη λήψη χρηματοδότησης¹⁴. Οι αρχές αυτές βασίζονται σε παρατηρήσεις από διάφορες διαβουλεύσεις, έγγραφα πολιτικής και συστάσεις της ΕΕ, υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές στην ΕΕ και πρότυπα και πρακτικές που έχουν αναπτυχθεί σε διεθνές επίπεδο¹⁵.

10 κατευθυντήριες αρχές για τον διάλογο με την κοινωνία των πολιτών

- 1) Εταιρική σχέση:** Η συνεργασία θα πρέπει να επιδοκιμάζει την προορατική συμβολή της κοινωνίας των πολιτών ως εταίρου στη διαμόρφωση του διαλόγου, στον καθορισμό προτεραιοτήτων και θεματολογίων, στον καθορισμό στόχων ή στην αξιολόγηση αποτελεσμάτων.
- 2) Πληρότητα:** Ο διάλογος θα πρέπει να επιδιώκει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε όλα τα διαφορετικά στάδια της χάραξης πολιτικής.
- 3) Προβλεψιμότητα και κανονικότητα:** Ο διάλογος θα πρέπει να αποτελεί μέρος μιας προβλέψιμης και τακτικής διαδικασίας και να παρέχει επαρκή χρονοδιαγράμματα για τις εισηγήσεις.
- 4) Διαφάνεια:** Θα πρέπει να διασφαλίζεται σαφής επικοινωνία σχετικά με τις διαδικασίες, τους στόχους, τα χρονοδιαγράμματα και τα κριτήρια συμμετοχής, καθώς και έγκαιρη και επαρκής πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες νομικές απαιτήσεις.
- 5) Εκπροσώπηση:** Η επιλογή των συμμετεχόντων θα πρέπει να βασίζεται στην ανεξαρτησία, τη νομιμότητα, την αντιπροσωπευτικότητα και την εμπειρογνώσια των οργανώσεων, καθώς και στην προσήλωσή τους στις αξίες της ΕΕ.
- 6) Συμπεριληπτικότητα:** Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες ώστε στον διάλογο να περιλαμβάνεται ένα επαρκώς ευρύ φάσμα οργανώσεων, ώστε να εξασφαλίζεται τομεακή και γεωγραφική ισορροπία και να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οργανώσεις που εκπροσωπούν ομάδες που υποεκπροσωπούνται, είναι περιθωριοποιημένες ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

¹⁴Βλ. τις δημοσιευμένες [κατευθυντήριες γραμμές](#) της Επιτροπής.

¹⁵[Συνοπτική πραγματολογική έκθεση](#)· σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής· Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ SOC/840-EESC-2025· [CoE Secretary General's Roadmap](#) on the Council of Europe's Engagement with Civil Society 2024-2027 (Χάρτης πορείας του γενικού γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη συνεργασία του Συμβουλίου της Ευρώπης με την κοινωνία των πολιτών 2024-2027), SG/Inf (2023) 28· Διάσκεψη των ΔΜΚΟ του Συμβουλίου της Ευρώπης, [Code of Good Practice](#) for Civil Participation in the Decision-Making Process (Κώδικας ορθής πρακτικής για τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων)· [Open Government Partnership Participation and Co-Creation Standards](#) (Πρότυπα συμμετοχής και συνδημιουργίας της Σύμπραξης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση)· [OECD Working Paper on Public Governance No. 81](#) (Έγγραφο εργασίας του ΟΟΣΑ για τη δημόσια διακυβέρνηση αριθ. 81).

7) Προσβασιμότητα: Οι διάλογοι, είτε πραγματοποιούνται εντός είτε εκτός διαδικτύου, θα πρέπει να σχεδιάζονται και να διεξάγονται με κατάλληλα τεχνολογικά εργαλεία με σκοπό την άρση των φραγμών προσβασιμότητας και τη διευκόλυνση της πλήρους και ισότιμης συμμετοχής.

8) Λογοδοσία: Η υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο διάλογος συμβάλλει στην πρόοδο της πολιτικής θα πρέπει να ενισχύει την αμοιβαία ευθύνη και εμπιστοσύνη.

9) Παροχή πόρων: Κατά περίπτωση, θα πρέπει να διατίθεται χρηματοοικονομική ή υλικοτεχνική στήριξη για να διευκολύνεται η συμμετοχή, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών των οργανώσεων βάσης και των οργανώσεων σε επίπεδο κοινότητας, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν αποκλείονται λόγω περιορισμένων μέσων.

10) Ασφάλεια: Θα πρέπει να προβλέπονται διασφαλίσεις ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι οργανώσεις μπορούν να συμμετέχουν με ασφάλεια στον διάλογο, μεταξύ άλλων μέσω κατάλληλων μέτρων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της εμπιστευτικότητας.

Οι αρχές αυτές αντικατοπτρίζουν τις βασικές παραμέτρους για τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά που παρατίθενται στη [σύσταση \(ΕΕ\) 2023/2836 της Επιτροπής](#), η οποία καλεί επίσης τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν περισσότερες ευκαιρίες για τους πολίτες και τις ΟΚΠ ώστε να συμμετέχουν αποτελεσματικά στις διαδικασίες χάραξης δημόσιας πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ανταποκρινόμενα στη σύσταση, αρκετά κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή της, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία νέων θεσμικών πλαισίων και πλατφορμών διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών, την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις διαβουλεύσεις κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, την τακτική συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών σε όλους τους τομείς πολιτικής και τη συστηματικότερη διασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες διαβούλευσης¹⁶.

Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, αλλά οι ΟΚΠ εξακολουθούν να αναφέρουν ορισμένες ελλείψεις και, έπειτα από σχεδόν δύο έτη από την έκδοση της εν λόγω σύστασης, υπάρχει ανάγκη για **περαιτέρω συλλογή δεδομένων και παρακολούθηση** της εφαρμογής της. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα **στηρίζει περαιτέρω την ανάπτυξη ικανοτήτων σε εθνικό επίπεδο** για την εφαρμογή της σύστασης και θα διοργανώσει επαφές με τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την ΕΟΚΕ και τον FRA. Τα μέτρα αυτά θα επικεντρωθούν στην ενίσχυση της συμμετοχής, της στήριξης και της προστασίας της κοινωνίας των πολιτών σε εθνικό επίπεδο.

Η Επιτροπή σχεδιάζει επίσης να αυξήσει τη συνεργασία της με την κοινωνία των πολιτών μέσω διαφόρων πλατφορμών και πρωτοβουλιών. Θα εξασφαλίζει τη συμμετοχή νέων και οργανώσεων σε διάφορα φόρουμ για τη νεολαία, θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε συζητήσεις της πλατφόρμας συμμετοχής των πολιτών και θα συνδέει την κοινωνία των πολιτών με τη συνεισφορά πολιτών από τις ομάδες Ευρωπαίων πολιτών με σκοπό τη συμβολή στη διαμόρφωση των πολιτικών της ΕΕ.

Η κοινωνία των πολιτών συνιστά βασικό παράγοντα στο θεματολόγιο της διεύρυνσης. Για ένα επίδοξο κράτος μέλος της ΕΕ, μια δυναμική κοινωνία των πολιτών συμβάλλει στη

¹⁶Για παράδειγμα, στη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Δανία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, την Πορτογαλία, την Τσεχία και τη Φινλανδία, έχουν συσταθεί διάφορα συμβουλευτικά όργανα που περιλαμβάνουν ΟΚΠ για την παροχή συμβουλών στην κυβέρνηση σε διάφορους τομείς (π.χ. δικαιώματα των παιδιών, δικαιώματα των ηλικιωμένων, εθνικές μειονότητες και ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+).

διαδικασία προσχώρησης. Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία διεύρυνσης μπορεί να συμβάλει στη καλύτερη κατανόηση από τους πολίτες των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για την εκπλήρωση των όρων προσχώρησης. Προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε αυτές τις διαδικασίες, η Επιτροπή θα κατευθύνει τις εργασίες για τη θεσμοθέτηση και την τυποποίηση της διαβούλευσης με τις ΟΚΠ εντός της χώρας κατά την προετοιμασία των συνεδριάσεων των σχετικών οργάνων στο πλαίσιο των συμφωνιών σύνδεσης, καθώς και κατά τη συνέχεια που δίνεται σε αυτές και την παρακολούθησή τους.

Η Επιτροπή:

- Θα δημιουργήσει την πλατφόρμα της κοινωνίας των πολιτών για να εντείνει τη συνεργασία της με ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται στην προώθηση και την προστασία των αξιών της ΕΕ, με δυνατότητα επέκτασης σε άλλους τομείς πολιτικής με την πάροδο του χρόνου.
- Θα διοργανώνει ετήσια σύνοδο κορυφής της πλατφόρμας της κοινωνίας των πολιτών από κοινού με την ΕΟΚΕ.
- Θα προωθήσει τη χρήση των 10 κατευθυντήριων αρχών για τον διάλογο με την κοινωνία των πολιτών.
- Θα συνεργάζεται με την κοινωνία των πολιτών μέσω της συμβουλευτικής επιτροπής νέων της προέδρου της Επιτροπής, της ομάδας ενδιαφερόμενων μερών της ΕΕ για τη νεολαία, του διαλόγου της ΕΕ με τη νεολαία και των διαλόγων πολιτικής με τη νεολαία και θα προάγει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στις συζητήσεις που προωθούνται στην πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών.
- Θα συνεργάζεται με την κοινωνία των πολιτών σε σχέση με τις ομάδες Ευρωπαίων πολιτών με σκοπό τη δημιουργία γέφυρας μεταξύ των ΟΚΠ και της συνεργασίας με τους πολίτες κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών της ΕΕ.
- Θα στηρίξει την ανάπτυξη ικανοτήτων σε εθνικό επίπεδο και θα διοργανώνει επαφές με τα κράτη μέλη με βάση τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, σε συνεργασία με σχετικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων της ΕΟΚΕ και του FRA.
- Θα θεσμοθετήσει και θα τυποποιήσει τη διαβούλευση των ΟΚΠ εντός της χώρας κατά την προετοιμασία των συνεδριάσεων των σχετικών οργάνων στο πλαίσιο των συμφωνιών σύνδεσης, καθώς και κατά τη συνέχεια που δίνεται σε αυτές και την παρακολούθησή τους.

Τα κράτη μέλη καλούνται:

- Να ενισχύσουν τους μηχανισμούς και τις πολιτικές συμμετοχής σύμφωνα με τις αρχές που προσδιορίζονται στη στρατηγική, μεταξύ άλλων με τη λήψη περαιτέρω μέτρων για την πλήρη εφαρμογή της σύστασης (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής, όσον αφορά την αποτελεσματική συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

3. ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ: ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΝΟΙΧΤΟΥ, ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Για τη διαμόρφωση ενός ακμάζοντος χώρου της κοινωνίας των πολιτών¹⁷ απαιτείται ένα **ευνοϊκό νομικό, διοικητικό και κανονιστικό περιβάλλον**, εντός του οποίου οι ΟΚΠ υποστηρίζονται και ενδυναμώνονται, προστατεύονται και μπορούν να λειτουργούν ελεύθερα. Σύμφωνα με έρευνα του [Ευρωβαρόμετρου του 2024](#) σχετικά με το κράτος δικαίου, το 86 % των Ευρωπαίων θεωρούν σημαντικό τα μέσα ενημέρωσης και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε όλα τα κράτη μέλη να μπορούν να λειτουργούν ελεύθερα και χωρίς πιέσεις. Η διατήρηση ελεύθερου και ευνοϊκού περιβάλλοντος απαιτεί **παρακολούθηση** και **αποτελεσματικές αντιδράσεις** όταν προκύπτουν απειλές ή επιθέσεις.

Η στήριξη μιας δυναμικής κοινωνίας των πολιτών παραμένει στο επίκεντρο του έργου της Επιτροπής σε όλους τους τομείς πολιτικής — δέσμευση που αντικατοπτρίζεται σε διάφορες στρατηγικές και έγγραφα πολιτικής¹⁸. Η [ετήσια έκθεση του 2022 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη](#) επικεντρωνόταν στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, στη χαρτογράφηση των υφιστάμενων μέτρων και στον εντοπισμό κενών και τομέων που επιδέχονται βελτίωση, και συμπληρώθηκε από συμπεράσματα του Συμβουλίου επί του θέματος¹⁹.

Προτάθηκαν διάφορα μέτρα για τη διαφύλαξη του χώρου της κοινωνίας των πολιτών. Για παράδειγμα, με την αντιμετώπιση των συστημικών φραγμών που παρεμποδίζουν τη διασυννοριακή συνεργασία μεταξύ των ΟΚΠ, το [σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία](#) και η [σύσταση του Συμβουλίου για την ανάπτυξη συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία](#) αποσκοπούν στην ενίσχυση των ΟΚΠ μέσω της τόνωσης της ικανότητας, της προβολής και του αντίκτυπού τους στην κοινωνική οικονομία. Η Επιτροπή έχει επίσης λάβει συγκεκριμένα μέτρα για τη δημιουργία πιο υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη διασφάλιση της δίκαιης φορολόγησης των φιλανθρωπικών οργανώσεων και την εγγύηση της πρόσβασής τους σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του προσφάτως εκδοθέντος [κανονισμού για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες](#), θεσπίστηκαν μέτρα για να διασφαλιστεί ότι δεν απαγορεύεται στις ΟΚΠ η πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως τραπεζικοί λογαριασμοί, αποκλειστικά και μόνο επειδή δραστηριοποιούνται σε χώρες που θεωρείται ότι παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες²⁰.

¹⁷Ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών αναφέρεται στο «περιβάλλον που επιτρέπει σε άτομα και ομάδες — ή “φορείς του χώρου της κοινωνίας των πολιτών” — να συμμετέχουν ουσιαστικά στην πολιτική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή στις κοινωνίες τους» [[UN Guidance Note on Protection and Promotion of Civic Space](#) (καθοδηγητικό σημείωμα των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία και την προώθηση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών)] ή στο «σύνολο των νομικών, πολιτικών, θεσμικών και πρακτικών προϋποθέσεων που χρειάζονται οι μη κυβερνητικοί φορείς για να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, να εκφράζονται, να συνεργάζονται, να οργανώνουν και να συμμετέχουν στον δημόσιο βίο» [ΟΟΣΑ, [the Protection and Promotion of Civic Space](#) (Προστασία και προώθηση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών)].

¹⁸Βλ. τη [στρατηγική του 2020 για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ](#), το [ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης του 2020 για τη δημοκρατία](#) και συγκεκριμένα παραδείγματα, όπως οι [στρατηγικές για την Ένωση Ισότητας](#), το [Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους](#) και το [θεματολόγιο για τους καταναλωτές 2025-2030](#).

¹⁹ [Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#).

²⁰ Άρθρο 21 παράγραφος 3 και αιτιολογική σκέψη 53 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2024/1624](#).

3.1. Κατανόηση των εμποδίων και των απειλών: παρακολούθηση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών

Τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφέρουν μέτρα που, κατά την άποψή τους, **περιορίζουν το περιβάλλον** στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ΟΚΠ και οι ΥΑΔ²¹. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται δυσανάλογες και επαχθείς απαιτήσεις καταχώρισης, άδικοι κανόνες φορολόγησης ή υποβολής χρηματοοικονομικών εκθέσεων, ελλείψεις όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, αδικαιολόγητα εμπόδια στη λήψη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και νομικές απαιτήσεις που περιορίζουν τις διασυνοριακές δραστηριότητες.

Ορισμένες ΟΚΠ αναφέρουν επίσης όλο και περισσότερο ότι βρίσκονται αντιμέτωπες με σειρά **απειλών και επιθέσεων**, μεταξύ των οποίων επιθέσεις κατά του προσωπικού ή των εγκαταστάσεών τους, εκστρατείες δυσφήμισης και παραπληροφόρησης ή στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. Οι απόπειρες αθέμιτης λύσης συλλόγων, η διάλυση δομών διαλόγου, το πάγωμα ή η περικοπή της χρηματοδότησης κατά διακριτική ευχέρεια ή τα παράνομα μέτρα παρακολούθησης συνιστούν επίσης πηγή ανησυχίας για την κοινωνία των πολιτών. Η διακρατική καταστολή από τρίτες χώρες αποτελεί διογκούμενο φαινόμενο που πλήττει ιδιαίτερα τους ΥΑΔ²². Ο διασυνοριακός χαρακτήρας της εν λόγω καταστολής δημιουργεί σημαντικά εμπόδια για τους θιγόμενους ΥΑΔ κατά την υποβολή καταγγελιών, την αναζήτηση προστασίας ή την άσκηση δίωξης ενώπιον της δικαιοσύνης. Εν προκειμένω, αντιμετωπίζουν συχνά συγκεκριμένους φραγμούς που σχετίζονται με τα ταξιδιωτικά έγγραφα και τις απαιτήσεις θεώρησης²³, καθώς και διοικητικά εμπόδια και καθυστερήσεις.

Οι εν λόγω φραγμοί μπορεί να έχουν **αλυσιδωτές επιπτώσεις**, με αποτέλεσμα οι ΟΚΠ να περιορίζουν τη συμμετοχή τους και να αποθαρρύνονται από το να διαδραματίζουν πλήρως τον ρόλο τους. Επιπλέον, οι επιπτώσεις επηρεάζουν δυσανάλογα τις ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται σε θέματα που σχετίζονται με τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και ομάδες που υποεκπροσωπούνται, είναι περιθωριοποιημένες και βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση²⁴. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί συνεκτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση από την ΕΕ και τα κράτη μέλη.

Η αποτελεσματική **παρακολούθηση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών** είναι απαραίτητη για τη στήριξη και την προστασία των ΟΚΠ στο έργο τους. Ο σαφής εντοπισμός των κινδύνων και των απειλών μπορεί να οδηγήσει στην ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων παρακολούθησης από τους φορείς που διαθέτουν τα απαραίτητα εφόδια για να παρέχουν στήριξη — τόσο **προληπτικά** (ως απόκριση σε ενδείξεις έγκαιρης προειδοποίησης) όσο και ως **αντίδραση** (σε πραγματικές απειλές ή επιθέσεις). Τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν δημόσιες δηλώσεις που καταδικάζουν τις επιβλαβείς εξελίξεις και εκφράζουν υποστήριξη στο έργο των ΟΚΠ, χρηματοδότηση για

²¹[FRA civic space consultations 2024 — key findings](#) (Διαβουλεύσεις του FRA για τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών το 2024 — βασικά πορίσματα)· [Συνοπτική πραγματολογική έκθεση](#).

²²Ο όρος «διακρατική καταστολή» αναφέρεται σε ένα είδος πολιτικής καταστολής που ασκείται από κράτος εκτός των συνόρων του, βλ., για παράδειγμα, [το ενημερωτικό σημείωμα της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σχετικά με τη διακρατική καταστολή](#).

²³Βλ., για παράδειγμα, το [εγχειρίδιο του κώδικα θεωρήσεων](#) της ΕΕ, το οποίο παρέχει ειδική καθοδήγηση για την παροχή βοήθειας στους ΥΑΔ.

²⁴Βλ., για παράδειγμα, [υήφισμα 2021/2103 \(INI\)](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, [FRA, Protecting civil society — Update 2023](#) (Προστασία της κοινωνίας των πολιτών — Επικαιροποίηση 2023).

ψυχοκοινωνική στήριξη, παροχή νομικών συμβουλών και χρηματοδότηση έκτακτης ανάγκης.

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει τα δικά της εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης, τα οποία επικεντρώνονται επίσης σε πτυχές που σχετίζονται με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών. Στο πλαίσιο των [εκθέσεων για το κράτος δικαίου](#), η Επιτροπή παρακολουθεί τις εξελίξεις σε όλα τα κράτη μέλη και σε ορισμένες χώρες της διεύρυνσης, επισημαίνοντας τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές εξελίξεις σε σχέση με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, και εκδίδει ειδικές συστάσεις, κατά περίπτωση. Για τις χώρες της διεύρυνσης, οι πληροφορίες αυτές παρακολουθούνται επίσης στο πλαίσιο της ετήσιας δέσμης μέτρων για τη διεύρυνση²⁵.

Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης πληροφορίες σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΟΚΠ σε ad hoc βάση μέσω της συνεργασίας της με την κοινωνία των πολιτών. Επιπλέον, η Επιτροπή παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο προγραμμάτων σε διάφορα έργα που εκτελούνται από κοινοπραξίες ΟΚΠ οι οποίες παρακολουθούν τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, εντός και εκτός της ΕΕ²⁶.

Η Επιτροπή βασίζεται επίσης σε δραστηριότητες παρακολούθησης που διεξάγονται από άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών οργανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (στο εξής: ΕΟΑΔ) και διεθνών οργανισμών²⁷. Ο FRA διαδραματίζει καίριο ρόλο σε αυτόν τον τομέα [δημοσιεύοντας εκθέσεις σχετικά με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών](#), αναδεικνύοντας τις ελπιδοφόρες πρακτικές, στηρίζοντας τις επαφές μεταξύ διεθνών και εθνικών φορέων και εκδίδοντας σχετικές συστάσεις.

3.2. Παροχή απαντήσεων σε επίπεδο ΕΕ

Αρκετές νομοθετικές πράξεις της ΕΕ συμβάλλουν άμεσα στην προστασία των ΟΚΠ στην ΕΕ. Για παράδειγμα, η [οδηγία](#) και η [σύσταση κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού](#) παρέχουν δικονομικές εγγυήσεις για την προστασία προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των ΟΚΠ, από προδήλως αβάσιμες αγωγές ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες. Προς όφελος της εφαρμογής, η Επιτροπή θα στηρίξει την **κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης** σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που στρέφονται κατά ΟΚΠ και σχετικά με δικαστικές διαφορές που αφορούν τον Χάρτη, ιδίως όσον αφορά την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, της έκφρασης και του συνέρχεσθαι.

²⁵Βλ. [δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση της ΕΕ](#), η οποία καλύπτει την Αλβανία, τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, το Κόσοβο, το Μαυροβούνιο, τη Βόρεια Μακεδονία, τη Σερβία, τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, την Ουκρανία και την Τουρκία.

²⁶ Βλ., για παράδειγμα: το έργο [Monitoring Action for Civic Space \(MACS\)](#) (Δράση παρακολούθησης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών): το έγγραφο [annual report on the state of play in relation to the Guidelines for EU Support to Civil Society in the Enlargement Region](#) (ετήσια έκθεση σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών στην περιοχή διεύρυνσης): τον μηχανισμό μέτρησης για τις ΟΚΠ [CSO Meter](#): και το σύστημα [EU System for an Enabling Environment for Civil Society](#) (σύστημα της ΕΕ για ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών).

²⁷Βλ., για παράδειγμα, τη [βάση δεδομένων για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Ευρώπη](#) που τηρείται από το ευρωπαϊκό δίκτυο εθνικών οργανισμών ανθρωπίνων δικαιωμάτων: τη συνολική παρακολούθηση που διενεργεί η [Civicus](#): την [έκθεση του 2024 της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα σχετικά με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών](#): τον [μηχανισμό ανεξάρτητης υποβολής εκθέσεων](#) στο πλαίσιο της Σύμπραξης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση: και την [πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ασφάλεια των δημοσιογράφων](#).

Η Επιτροπή παρέχει στήριξη σε διάφορα μέτρα προστασίας που εφαρμόζονται με ειδικές πρωτοβουλίες υπό την καθοδήγηση ΟΚΠ. Ένα βασικό χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ μέτρο στο πλαίσιο του [προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες»](#) (στο εξής: πρόγραμμα CERV) είναι η χρήση **οικονομικής ενίσχυσης τρίτων**, η οποία επιτρέπει σε ΟΚΠ που λαμβάνουν κονδύλια της ΕΕ να ενεργούν ως ενδιάμεσοι, με αποτέλεσμα να μπορούν να αναπτύσσουν ικανότητες και να διανέμουν κονδύλια σε μικρότερες ΟΚΠ ή σε ΟΚΠ βάσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ενδέχεται να χρειαστεί να ανταποκριθούν σε επείγουσες ή απρόβλεπτες καταστάσεις ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η ΕΕ δημοσίευσε επίσης πρόσφατα πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού δικτύου ελέγχου γεγονότων, συμπεριλαμβανομένου ενός συστήματος προστασίας από την παρενόχληση, αναγνωρίζοντας ότι η κοινότητα ελέγχου γεγονότων δέχεται ολοένα περισσότερες επιθέσεις, κατηγορίες για λογοκρισία και υφίσταται εκφοβισμό.

Στο πλαίσιο της **διεύρυνσης και της προσχώρησης**, η προώθηση ευνοϊκού περιβάλλοντος και η διασφάλιση ισχυρότερου και ουσιαστικότερου ρόλου για τις ΟΚΠ παραμένει ουσιαστικής σημασίας. Κατά την αξιολόγηση της λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών, εξετάζεται επίσης το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ΟΚΠ. Η έγκριση της [αναθεωρημένης μεθοδολογίας διεύρυνσης](#) το 2020 υπογραμμίζει ότι όλες οι βασικές μεταρρυθμίσεις στις χώρες της διεύρυνσης θα πρέπει να πραγματοποιούνται με πλήρη διαφάνεια και χωρίς αποκλεισμούς, με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών. Στο πλαίσιο αυτής της αναθεωρημένης μεθοδολογίας, οι υποψήφιας χώρες υποχρεούνται να καταρτίσουν χάρτη πορείας για τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, στον οποίο περιγράφονται συγκεκριμένες δράσεις για την ενίσχυση του ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών.

3.3. Προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε εθνικό επίπεδο

Τα κράτη μέλη διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διευκόλυνση και την προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο βάσης, και συχνά είναι τα πρώτα που παρέχουν συγκεκριμένη στήριξη σε ΟΚΠ που διατρέχουν κίνδυνο. Ως εκ τούτου, η συνεργασία με τα κράτη μέλη για την προώθηση ενός ασφαλούς, υποστηρικτικού και ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις ΟΚΠ σε ολόκληρη την ΕΕ αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για την Επιτροπή.

Η σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής καλεί τα κράτη μέλη να παρακολουθούν τις εξελίξεις στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών χρησιμοποιώντας σαφείς δείκτες και διαρθρωμένα πλαίσια υποβολής εκθέσεων. Ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προωθήσουν τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, να διευκολύνουν την πρόσβαση σε ειδικές διαδικασίες ή διαύλους για την αναφορά απειλών και επιθέσεων και να τεκμηριώνουν και να αναλύουν συστηματικά το επιχειρησιακό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ΟΚΠ. Αρκετά κράτη μέλη ανταποκρίθηκαν στη σύσταση της Επιτροπής θεσπίζοντας **μέτρα για την ενίσχυση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε εθνικό επίπεδο**. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τη θέσπιση ειδικών εθνικών στρατηγικών για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των πολιτών, των ΟΚΠ και των τοπικών αρχών όσον αφορά τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Ορισμένα έχουν αναπτύξει έργα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου κατά την άσκηση

του δικαιώματος του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι ή έχουν θεσπίσει ειδικά φορολογικά και άλλα κίνητρα για τη χρηματοδότηση των ΟΚΠ²⁸.

Αρκετά κράτη μέλη έχουν επίσης θεσπίσει **μέτρα για την προστασία των ΟΚΠ**, μεταξύ άλλων μέσω του γενικού συστήματος των μέσων παροχής έννομης προστασίας που διατίθενται στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων διοικητικής, αστικής και ποινικής δικαιοσύνης. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει ή υποστηρίζουν **ειδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες**, οι οποίες επικεντρώνονται ιδιαίτερα στο (διαδικτυακό) μίσος και τις διακρίσεις²⁹. Οι εθνικοί ανεξάρτητοι οργανισμοί και όργανα —ιδίως οι ΕΟΑΔ, οι φορείς ισότητας και οι διαμεσολαβητές— μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην προστασία των ΟΚΠ σε εθνικό επίπεδο, ενισχύοντας τη φωνή τους, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση του κοινού και στηρίζοντας τις προσπάθειες ανάπτυξης ικανοτήτων. Οι δράσεις αυτές αποτελούν **σαφή επένδυση** στη διασφάλιση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών και στην παροχή απαντήσεων όταν αυτές κινδυνεύουν.

3.4 Ενίσχυση της στήριξης και της προστασίας

Μολονότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζητούν μια περισσότερο συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά την προστασία των ΟΚΠ και απαιτείται ισχυρότερη και πιο συντονισμένη δράση σε επίπεδο κρατών μελών, ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο για την παρακολούθηση των εξελίξεων που επηρεάζουν τις ΟΚΠ, την εφαρμογή προληπτικών μέτρων ως απόκριση σε ενδείξεις έγκαιρης προειδοποίησης περί συρρίκνωσης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών και για την προστασία των ΟΚΠ από τέτοιου είδους απειλές και επιθέσεις. Για τον σκοπό αυτό και για τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών παρακολούθησης σε τοπικό, εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, η Επιτροπή θα δημιουργήσει, σε συνεργασία με τον FRA, έναν **διαδικτυακό κόμβο γνώσεων σχετικά με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών**. Ο κόμβος αυτός θα διευκολύνει την πρόσβαση σε υφιστάμενα έργα, εργαλεία και δραστηριότητες παρακολούθησης και προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των διαθέσιμων μέτρων προστασίας.

Με την ενοποίηση των πληροφοριών, ο κόμβος θα συμβάλει στον εντοπισμό τάσεων και κενών στην παρακολούθηση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών και θα τροφοδοτήσει τις σχετικές δράσεις για την αντιμετώπιση των εν λόγω εξελίξεων. Σε αυτήν τη βάση, **θα μπορούσαν να διερευνηθούν περαιτέρω μέτρα προστασίας**, όπως παροχή επείγουσας βοήθειας σε οργανώσεις που απειλούνται, συντονισμός των διαθέσιμων μέτρων προστασίας στα κράτη μέλη, κατάρτιση και υποστήριξη σχετικά με διοικητικές, νομικές και υλικοτεχνικές ρυθμίσεις. Η ύπαρξη τεκμηριωμένων γνώσεων σχετικά με την κατάσταση επιτόπου είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση επαρκούς ανταπόκρισης στις ειδικές ανάγκες των ΟΚΠ και των ΥΑΔ.

²⁸Βλ., για παράδειγμα, την εθνική [στρατηγική](#) της Τσεχίας για τη συνεργασία μεταξύ της δημόσιας διοίκησης και των μη κυβερνητικών μη κερδοσκοπικών οργανώσεων για την περίοδο 2021-2030 και το οικείο κυβερνητικό συμβούλιο για τις μη κυβερνητικές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις· την ομοσπονδιακή [στρατηγική](#) της Γερμανίας για τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και το οικείο ίδρυμα για τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και την εθελοντική εργασία· τη [στρατηγική](#) της Δανίας για την κοινωνία των πολιτών για την περίοδο 2022-2025· τη [στρατηγική](#) της Φινλανδίας για την κοινωνία των πολιτών και τη συμβουλευτική [επιτροπή](#) για την πολιτική που αφορά την κοινωνία των πολιτών· και την πορτογαλική πλατφόρμα για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών / Εστία των πολιτών.

²⁹Βλ., για παράδειγμα τα ομοσπονδιακά χρηματοδοτούμενα προγράμματα της Γερμανίας REspect! και Hate Aid· συνεταιριστικές συμμαχίες· την ομοσπονδιακή υποδομή [toneshift — Δίκτυο κατά του διαδικτυακού μίσους και της παραπληροφόρησης](#).

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές και η νομοθεσία της ΕΕ και των κρατών μελών προωθούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τις ΟΚΠ και να ενισχυθούν οι δράσεις για την παρακολούθηση και την προστασία των ΟΚΠ. Για παράδειγμα, οι εκτιμήσεις επιπτώσεων και οι διάλογοι εφαρμογής είναι σημαντικές διαρθρωμένες διαδικασίες που συμβάλλουν στον εντοπισμό και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των συνεπειών των σχεδιαζόμενων πολιτικών και νομοθεσιών. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αξιολογεί **τον αντίκτυπο των πρωτοβουλιών της για την κοινωνία των πολιτών σε εκτιμήσεις επιπτώσεων και αξιολογήσεις εντός του πλαισίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας.**

Για να στηρίξει τα κράτη μέλη στην περαιτέρω εφαρμογή της σύστασης (ΕΕ) 2023/2836, η **Επιτροπή θα διοργανώσει επαφές με τα κράτη μέλη με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της στήριξης και της προστασίας των ΟΚΠ**, μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων μερών, και θα στηρίξει την κατάρτιση σε εθνικό επίπεδο για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και τον Χάρτη. Στο πλαίσιο της **διεύρυνσης**, η Επιτροπή θα **ενισχύσει τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης** που εφαρμόζει, ώστε να καταστεί δυνατή η ανάληψη ενισχυμένων δράσεων κατά των αναδυόμενων απειλών.

Η Επιτροπή:

- Θα στηρίξει τη δημιουργία διαδικτυακού κόμβου γνώσεων σχετικά με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, στον οποίο θα τεκμηριώνονται υφιστάμενες πρωτοβουλίες και εκθέσεις σχετικά με την παρακολούθηση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και πόροι προστασίας, σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, σε συνεργασία με τον FRA.
- Θα διερευνήσει τις δυνατότητες ενίσχυσης και συντονισμού των διαθέσιμων μέτρων προστασίας για τις ΟΚΠ και τους ΥΑΔ που διατρέχουν κίνδυνο στην ΕΕ.
- Θα στηρίξει την κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που στρέφονται κατά ΟΚΠ και σχετικά με δικαστικές διαφορές που αφορούν τον Χάρτη, ιδίως όσον αφορά την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, της έκφρασης και του συνέρχεσθαι.
- Θα στηρίξει την ανάπτυξη ικανοτήτων σε εθνικό επίπεδο και θα διοργανώνει επαφές με τα κράτη μέλη με βάση τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής σχετικά με την προστασία και τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, σε συνεργασία με σχετικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων της ΕΟΚΕ και του FRA.
- Θα ενισχύσει τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ για τον εντοπισμό αναδυόμενων ενδείξεων συρρίκνωσης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες της διεύρυνσης.

Τα κράτη μέλη καλούνται:

- Να αναπτύξουν ή να επικαιροποιήσουν ειδικές εθνικές στρατηγικές ή σχέδια δράσης για τη στήριξη, την προστασία και την ενίσχυση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και για την προώθηση ενός ασφαλούς και ευνοϊκού χώρου της κοινωνίας των πολιτών, σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής.

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ καλείται:

- Να συνεχίσει την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών και να δημιουργήσει ένα δίκτυο εκπροσώπων από εθνικά και ενωσιακά θεσμικά όργανα και οργανισμούς, ΟΚΠ και διεθνείς οργανισμούς που εργάζονται για την παρακολούθηση και την προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να μπορούν να ανταλλάσσουν δεδομένα, εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές.

4. ΕΠΑΡΚΗΣ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Στο πλαίσιο ενός συνολικού ευνοϊκού περιβάλλοντος, οι ΟΚΠ χρειάζονται **επαρκή και βιώσιμη στήριξη** προκειμένου να επιτελούν το σημαντικό έργο τους, να συνεργάζονται αποτελεσματικά με τους φορείς λήψης αποφάσεων και να συνεχίσουν να συνεισφέρουν ουσιαστικά στις κοινωνίες μας. Στο πλαίσιο αυτό, η **μακροπρόθεσμη, προβλέψιμη και επαρκής χρηματοδότηση έχει καίρια σημασία** για την εξασφάλιση της σταθερότητας που χρειάζονται οι ΟΚΠ ώστε να λειτουργούν ανεξάρτητα και αποτελεσματικά.

Οι ΟΚΠ βασίζονται σε χρηματοδοτικούς πόρους από συνδυασμό **δημόσιων και ιδιωτικών πηγών** για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους. Στην ΕΕ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη στηρίζουν τις ΟΚΠ με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων μέσω επιχορηγήσεων λειτουργίας και χρηματοδότησης βάσει έργων. Οι ΟΚΠ μπορούν επίσης να λαμβάνουν χρηματοδότηση μέσω μεμονωμένων δωρεών και επιχορηγήσεων από ιδιωτικά ιδρύματα, φιλανθρωπικές οργανώσεις ή εταιρείες και επιχειρήσεις. Η πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη μπορεί να προέρχεται από συστήματα κατανομής, τα οποία εφαρμόζονται από λίγα κράτη μέλη, και τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα στους φορολογουμένους να καθορίζουν απευθείας μέσω της οικείας δήλωσης φόρου εισοδήματος ένα σταθερό ποσοστό ή ποσό του φόρου εισοδήματός τους που θα καταβληθεί σε επιλέξιμη οντότητα³⁰.

Η χρηματοδότηση είναι απαραίτητη για ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων των ΟΚΠ. Επιπλέον, η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην ανάπτυξη, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την επιβολή της νομοθεσίας και των πολιτικών της ΕΕ αποτελεί επίσης ειδικό στόχο χρηματοδότησης διαφόρων προγραμμάτων της ΕΕ. Αρκετά προγράμματα της ΕΕ στηρίζουν δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε διάφορους τομείς πολιτικής³¹. Σε αυτά περιλαμβάνονται το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», συμπεριλαμβανομένου του μηχανισμού για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (EKT+), το πρόγραμμα CERV, το Erasmus+, το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά, το

³⁰Η Ιταλία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβενία και η Σλοβακική Δημοκρατία εφαρμόζουν τέτοιου είδους συστήματα.

³¹Τα προγράμματα αυτά μπορούν να εφαρμόζονται υπό άμεση, έμμεση ή επιμερισμένη διαχείριση. Το 80 % περίπου των ενωσιακών πηγών χρηματοδότησης για ΜΚΟ το διαχειρίζονται τα ίδια τα κράτη μέλη. Κάθε χώρα παρέχει [λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση](#) και τις διαδικασίες υποβολής αιτήσεων στους ιστοτόπους των διαχειριστικών αρχών. Η χορήγηση κονδυλίων της ΕΕ υπό άμεση διαχείριση πραγματοποιείται έπειτα από δημόσια διαθέσιμες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Με βάση τους κανόνες που θεσπίζονται στον [δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ \(ΕΕ, Ευρατόμ\) 2024/2509](#), συμπεριλαμβανομένων των βασικών αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, όλες οι έγκυρες αιτήσεις χρηματοδότησης αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας, αποκλεισμού, επιλογής και χορήγησης που καθορίζονται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Για σχετική επισκόπηση, βλ. [δυνατότητες χρηματοδότησης για ΜΚΟ](#).

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», το πρόγραμμα σύνδεσης μεταξύ έργων αγροτικής ανάπτυξης (LEADER), το πρόγραμμα της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης και το πρόγραμμα LIFE. Στην περιοχή διεύρυνσης, η ΕΕ παρέχει στήριξη σε ΟΚΠ, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ). Συμπληρωματικά προς τη χρηματοδότηση της ΕΕ παρέχονται οι επιχορηγήσεις του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και της Νορβηγίας, οι οποίες στηρίζουν τις ΟΚΠ στην Ευρώπη, μέσω του [Active Citizens Fund](#) (Ταμείο Ενεργών Πολιτών).

Η εταιρική σχέση και η διαφάνεια αποτελούν βασικές αρχές για τη χρηματοδότηση της ΕΕ. Η **αρχή της εταιρικής σχέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης** απαιτεί στενή συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών και ενός ευρέος φάσματος εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων και των ΟΚΠ, καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Η αρχή αυτή διασφαλίζει τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών στην προετοιμασία, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των κονδυλίων της ΕΕ για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της λογοδοσίας τους³².

Η **διαφάνεια**, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις, παραμένει η κατευθυντήρια αρχή για τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Εφαρμόζονται ειδικές διασφαλίσεις και διαδικασίες ώστε να εξασφαλίζεται ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ προς κάθε είδος δικαιούχου (από επιχειρήσεις έως ΟΚΠ και μεμονωμένα άτομα) είναι **διαφανής και δικαιολογημένη**, καθώς και για να διασφαλίζεται ο **σεβασμός των αξιών της ΕΕ**, μεταξύ άλλων με τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τους αποδέκτες χρηματοδότησης της ΕΕ στο πλαίσιο άμεσης και έμμεσης διαχείρισης³³.

Σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες, ιδίως τον [δημοσιονομικό κανονισμό](#) της ΕΕ, καθώς και σύμφωνα με τα συμβατικά πλαίσια για τις επιχορηγήσεις, υπάρχουν ισχυρές διασφαλίσεις που εξασφαλίζουν ότι **δεν λαμβάνουν στήριξη οντότητες και έργα των οποίων οι στόχοι δεν συνάδουν με τις αξίες της ΕΕ**. Για την περαιτέρω ενίσχυση των εν λόγω διασφαλίσεων και απαιτήσεων, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να εξετάσει τη σκοπιμότητα της προσθήκης δεικτών κινδύνου για την ενίσχυση των ελέγχων της ΕΕ όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις αξίες, στο πλαίσιο της ανάπτυξης του εργαλείου βαθμολόγησης κινδύνου [Arachne](#), εφόσον είναι τεχνικά εφικτή και σύννομη, και να διερευνήσει τη σκοπιμότητα αύξησης της συχνότητας των επικαιροποιήσεων που πραγματοποιούνται σε δημόσια διαθέσιμα δεδομένα στο οικείο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας³⁴. Επιπλέον, η Επιτροπή δημοσίευσε σημείωμα που παρέχει [καθοδήγηση](#) σχετικά με το είδος των δραστηριοτήτων που δεν θα πρέπει να απαιτεί η Ένωση ως προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο της ανάπτυξης πολιτικής και νομοθεσίας και της εφαρμογής, παρακολούθησης και επιβολής πολιτικής.

³²Η αρχή αυτή ενισχύθηκε με την προσθήκη της δυνατότητας διάθεσης κατάλληλου ποσοστού πόρων για την ανάπτυξη των διοικητικών ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και των ΟΚΠ και με την ανάδειξη του ρόλου του [ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση](#) σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού και της υλοποίησης.

³³Οι πληροφορίες αυτές είναι δημόσια διαθέσιμες στον [ιστότοπο του συστήματος δημοσιονομικής διαφάνειας \(FTS\) της Επιτροπής](#). Με την πρόσφατη αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού εισήχθησαν περισσότερο φιλόδοξες διατάξεις για τη διαφάνεια, με ισχύ από την περίοδο του ΠΔΠ μετά το 2027.

³⁴ Βλ. απαντήσεις της Επιτροπής στην [ειδική έκθεση 11/2025 του ΕΕΣ](#).

Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί η **προσβασιμότητα της δημόσιας χρηματοδότησης σε ολόκληρη την ΕΕ**. Οι ΟΚΠ αναφέρουν ότι η δημόσια χρηματοδότηση συχνά διοχετεύεται κυρίως σε κρατικούς θεσμούς, με περιορισμένη και ασυνεπή πρόσβαση για τις ΟΚΠ, ιδίως για τις οργανώσεις βάσης και τις μικρότερες οργανώσεις³⁵. Επιπλέον, οι ΟΚΠ που ασχολούνται με θέματα τα οποία αφορούν υποεκπροσωπούμενες, περιθωριοποιημένες ομάδες και ομάδες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση συχνά δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση.

Η Επιτροπή έχει ήδη λάβει διάφορα μέτρα για την **απλούστευση** των εφαρμοστέων διαδικασιών, τη **μείωση του διοικητικού φόρτου** και την **ευθυγράμμιση** των εν λόγω διαδικασιών με τις επιτόπιες ανάγκες των ΟΚΠ (π.χ. μέσω της χρήσης κατ' αποκοπή πληρωμών και πολυετών προγραμμάτων εργασίας). Η αυξημένη χρήση της οικονομικής ενίσχυσης τρίτων, στο πλαίσιο της οποίας τα κονδύλια της ΕΕ εκταμιεύονται σε μικρότερες οργανώσεις από μεγαλύτερες ΟΚΠ, κατέστησε δυνατό η χρηματοδότηση της ΕΕ να φτάσει σε μικρές οργανώσεις και οργανώσεις βάσης που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση της ΕΕ και, ως εκ τούτου, συμβάλλει στη στήριξη ευρέος φάσματος οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Για παράδειγμα, συνέβαλε καθοριστικά στη στήριξη των ΟΚΠ που εργάζονται για την προστασία και την προώθηση των αξιών της ΕΕ στο πλαίσιο προγραμμάτων όπως το [DEAR της ΕΕ](#) και το CERV³⁶.

Με συνολικό προϋπολογισμό **άνω του 1,5 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027**, το **πρόγραμμα CERV** καταλαμβάνει μοναδική θέση στο χρηματοδοτικό τοπίο των ΟΚΠ, καθώς είναι συχνά η μόνη πηγή χρηματοδότησης που διατίθεται σε ΟΚΠ που ασχολούνται με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες στην ΕΕ. Από το 2021 το πρόγραμμα έχει στηρίξει περισσότερες από 6 000 ΟΚΠ σε όλα τα κράτη μέλη και σε επιλέξιμες τρίτες χώρες. Κατά τα πρώτα τέσσερα έτη εφαρμογής, οι ΟΚΠ ήταν οι κύριοι δικαιούχοι του CERV, καθώς έλαβαν το 77 % των χορηγηθέντων κονδυλίων. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε ΟΚΠ και ΥΑΔ που διατρέχουν κίνδυνο, μεταξύ άλλων διερευνώντας τη δυνατότητα **περαιτέρω επέκτασης της χρήσης της οικονομικής ενίσχυσης υπέρ προγραμμάτων τρίτων** σε όλα τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ.

Η πρόταση της Επιτροπής για το **πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2028-2034**³⁷, η οποία εκδόθηκε στις 16 Ιουλίου 2025, καθιστά σαφές ότι η χρηματοδοτική στήριξη των ΟΚΠ θα παραμείνει προτεραιότητα για τα επόμενα έτη, σε διάφορους τομείς πολιτικής. Το νέο **πρόγραμμα AgoraEU** θα βασιστεί στην επιτυχία των τρεχόντων προγραμμάτων «Δημιουργική Ευρώπη» και CERV με **αυξημένο συνολικό ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους σχεδόν 9 δισ. EUR**. Με την ενοποίηση της στήριξης του πολιτισμού, των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών, το πρόγραμμα AgoraEU θα ενισχύσει την προστασία και την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, θα ενθαρρύνει τη δημοκρατική συμμετοχή και ανθεκτικότητα, θα προαγάγει την πολιτιστική πολυμορφία και την καλλιτεχνική ελευθερία και θα προωθήσει ένα ελεύθερο και ποικιλόμορφο τοπίο ενημέρωσης.

³⁵Συνοπτική πραγματολογική έκθεση.

³⁶ Έκθεση σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος CERV· και έκθεση του 2024 για τον Χάρτη.

³⁷Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πρόταση της ΕΕ για το ΠΔΠ 2028-2034, βλ. [εδώ](#).

Το προτεινόμενο [πρόγραμμα Erasmus+](#) θα ενσωματώσει το [Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης](#), με ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους **40,8 δισ. EUR** και, πέραν της στήριξης για απόκτηση δεξιοτήτων, θα προωθήσει την ανθεκτικότητα, τη συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο και τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, μέσω τυπικών, μη τυπικών και άτυπων μαθησιακών διαδρομών. Το [πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»](#) θα συνεχίσει να στηρίζει την έρευνα που αποσκοπεί στην ενίσχυση της δημοκρατίας, μεταξύ άλλων με την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

Στο πλαίσιο της πρότασης για το ΠΔΠ, τα προτεινόμενα **σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης** αποσκοπούν επίσης στη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την οικοδόμηση των ικανοτήτων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων να προωθούν τις αξίες της ΕΕ, την αγωγή του πολίτη και τη συμμετοχή των νέων. Η πρόταση για το ΠΔΠ αναγνωρίζει επίσης και επιβεβαιώνει την αρχή της εταιρικής σχέσης με τις ΟΚΠ, με βάση μια **προσέγγιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης**. Ο **μηχανισμός της ΕΕ** που προτείνεται επίσης στο πλαίσιο του ταμείου αυτού παρέχει, μεταξύ άλλων δράσεων, χρηματοδότηση για δράσεις για το περιβάλλον και το κλίμα, μεταξύ άλλων με σκοπό τη στήριξη και την ενδυνάμωση οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Γενικότερα, αφού εγκριθεί, το ΠΔΠ 2028-2034 θα εναρμονίσει και θα απλουστεύσει περαιτέρω τις διαδικασίες, μειώνοντας με τον τρόπο αυτόν τον διοικητικό φόρτο για τις ΟΚΠ στην πράξη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εξετάσουν τον ουσιαστικό ρόλο της χρηματοδότησης των ΟΚΠ στις επικείμενες διαπραγματεύσεις για το ΠΔΠ 2028-2034.

4.1. Κινητοποίηση φορέων και συγκέντρωση πόρων

Η χρηματοδότηση της ΕΕ είναι καίριας σημασίας για την ενδυνάμωση των ΟΚΠ, αλλά είναι σαφές ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες των ΟΚΠ σε ολόκληρη την ΕΕ και τις υποψήφιες χώρες μπορούν να καλυφθούν μόνο μέσω της χρηματοδότησης από διάφορες πηγές. Πέραν των δημόσιων χορηγών βοήθειας σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, αυξάνεται επίσης ο ρόλος των **ιδιωτικών χορηγών βοήθειας** (συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων) και των **φιλανθρωπικών οργανώσεων** (μεμονωμένα ιδρύματα, συγκεντρωμένα κεφάλαια και δίκτυα). Οι χορηγοί βοήθειας πρέπει να είναι οι ίδιοι σε θέση να λειτουργούν σε ένα ευνοϊκό νομικό και κανονιστικό περιβάλλον που προστατεύει την ελευθερία όσον αφορά τις φιλανθρωπίες και διευκολύνει τις (διασυννοριακές) δωρεές. Αυτό περιλαμβάνει ένα νομικό πλαίσιο που αναγνωρίζει τα ιδρύματα και τις ενώσεις (μεταξύ άλλων και σε διασυννοριακό επίπεδο), διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι ΟΚΠ και οι χορηγοί βοήθειας μπορούν να επωφελούνται από φορολογικά κίνητρα για δωρεές τα οποία επιθυμούν να παρέχουν τα κράτη μέλη³⁸.

Οι ΟΚΠ αναφέρουν ότι συχνά είναι δυσχερής η συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τα διάφορα είδη χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμα και τις οντότητες που τα παρέχουν. Υπάρχει ανάγκη για περισσότερη ανταλλαγή πληροφοριών, διάλογο και συνεργασία τόσο μεταξύ χορηγών βοήθειας όσο και μεταξύ χορηγών βοήθειας και ΟΚΠ, ώστε να αποφασίζονται με περισσότερο στρατηγικό τρόπο οι διάφοροι τρόποι παροχής στήριξης και αποφυγής επικαλύψεων. Ως εκ τούτου, η **Επιτροπή θα διευκολύνει τον διάλογο μεταξύ χορηγών βοήθειας**, και μεταξύ χορηγών βοήθειας και ΟΚΠ, μεταξύ άλλων μέσω

³⁸Η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων ορίζει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίζουν τα φορολογικά πλεονεκτήματα σε εγχώριες φιλανθρωπικές οργανώσεις ή δωρεές/κληροδοτήματα που πραγματοποιούνται σε εγχώριες οντότητες, αποκλείοντας από τα οφέλη αυτά συγκρίσιμες αλλοδαπές φιλανθρωπικές οργανώσεις ή δωρεές/κληροδοτήματα σε συγκρίσιμες αλλοδαπές φιλανθρωπικές οργανώσεις. Βλ. σύσταση του Συμβουλίου C(2023) 1344 για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία, καθώς και συναφή έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

της πλατφόρμας της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών, τον εντοπισμό χρηματοδοτικών κενών και την καλύτερη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας των πηγών χρηματοδότησης.

Οι ΟΚΠ συχνά χρειάζονται άλλα είδη στήριξης, όπως **βοήθεια σε είδος**, η οποία μπορεί να παρέχεται από επαγγελματίες ή εθελοντές. Ειδικότερα, για τη διαχείριση του τρέχοντος νομικού, διοικητικού, κανονιστικού και τεχνολογικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ΟΚΠ απαιτείται όλο και περισσότερο όχι μόνο η διάθεση των αναγκαίων χρηματοδοτικών μέσων, αλλά και η εξασφάλιση ειδικών δεξιοτήτων και εμπειρογνώσιας. Η νομική υποστήριξη που παρέχεται από **δικηγόρους αφίλοκερδώς** μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στο πλαίσιο αυτό³⁹. Οι δικηγόροι αυτοί μπορούν να προσφέρουν στήριξη σε νομικά ζητήματα και ζητήματα συμμόρφωσης (π.χ. σχετικά με τις ισχύουσες εργασιακές και φορολογικές υποχρεώσεις), παρέχοντας στις ΟΚΠ περισσότερο χώρο για την άσκηση βασικών δραστηριοτήτων, καθώς και στηρίζοντας τα εν λόγω βασικά καθήκοντα (π.χ. μέσω της διεξαγωγής έρευνας για την υπεράσπιση, ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης, καθώς και δικαστικών διαδικασιών στρατηγικής σημασίας).

Οι δικηγόροι που παρέχουν υπηρεσίες αφίλοκερδώς μπορούν επίσης να στηρίζουν τις ΟΚΠ κατά την αντιμετώπιση απειλών και επιθέσεων, όπως εκστρατείες δυσφήμισης και στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, μεταξύ άλλων μέσω της εκπροσώπησης των ΟΚΠ στο δικαστήριο και της παροχής νομικών συμβουλών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή **θα καταβάλει προσπάθειες για να συνδέσει κοινότητες δικηγόρων που παρέχουν υπηρεσίες αφίλοκερδώς με ΟΚΠ** όλων των τομέων που χρειάζονται στήριξη, ώστε να διευκολυνθεί η στήριξη σε διοικητικά, νομικά και οικονομικά θέματα, καθώς και σε θέματα κινητικότητας.

Η Επιτροπή:

- Θα διευκολύνει τον διάλογο μεταξύ χορηγών βοήθειας, και μεταξύ χορηγών βοήθειας και ΟΚΠ, μεταξύ άλλων μέσω της πλατφόρμας της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό την ανταλλαγή πείρας, τον εντοπισμό χρηματοδοτικών κενών και την καλύτερη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας των πηγών χρηματοδότησης.
- Θα εργαστεί για τη σύνδεση κοινοτήτων δικηγόρων που παρέχουν υπηρεσίες αφίλοκερδώς με ΟΚΠ όλων των τομέων που χρειάζονται στήριξη, ώστε να διευκολυνθεί η στήριξη σε διοικητικά, νομικά και οικονομικά θέματα, καθώς και σε θέματα κινητικότητας.
- Θα διερευνήσει τη δυνατότητα περαιτέρω επέκτασης της χρήσης της οικονομικής ενίσχυσης υπέρ προγραμμάτων τρίτων σε όλα τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, κατά περίπτωση.

Τα κράτη μέλη καλούνται:

- Να διαμορφώσουν και να διατηρήσουν ένα ευνοϊκό νομικό και κανονιστικό περιβάλλον για τις ΟΚΠ και τους χορηγούς βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της φιλανθρωπίας, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ευρύτερης σύστασης του Συμβουλίου για την ανάπτυξη συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία.
- Να συμπληρώσουν τα κονδύλια της ΕΕ για τις ΟΚΠ με εγχώριους μηχανισμούς στήριξης, σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής.

³⁹Βλ., για παράδειγμα, τις υπηρεσίες που παρέχει το [PILnet](#).

5. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ

Η δέσμευση της ΕΕ να συνεργάζεται, να προστατεύει και να στηρίζει την κοινωνία των πολιτών αντικατοπτρίζεται επίσης στην εξωτερική της δράση. Η ΕΕ συνεργάζεται στενά με την κοινωνία των πολιτών για την **προώθηση της πραγμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους** — εφαρμόζοντας οικουμενικούς κανόνες, με γνώμονα το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι ΟΚΠ συμβάλλουν σημαντικά στην ενίσχυση της δημοκρατίας και των ανθεκτικών κοινωνιών παγκοσμίως. Για παράδειγμα, συχνά ενεργούν ως εταίροι υλοποίησης για χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα στους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας, της ανθρωπιστικής βοήθειας και των προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων, και παρακολουθούν τις εμπορικές συμφωνίες και τις συμφωνίες σύνδεσης, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των ρητρών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

5.1. Συνεργασία με τις ΟΚΠ σε διεθνές επίπεδο

Οι ΟΚΠ καλούνται τακτικά να παρέχουν την εμπειρογνωσία τους σχετικά με τις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ και να συμβάλλουν στους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα που διεξάγει η ΕΕ σε τακτική βάση με τις χώρες και τις περιφέρειες εταίρους. Σε επίπεδο χώρας, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη συνεργασία με τις ΟΚΠ και τους ΥΑΔ και είναι σε θέση να παρακολουθούν την κατάσταση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε τοπικό επίπεδο.

Το [φόρουμ ΕΕ-ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα](#) παρέχει εδώ και δεκαετίες μια τακτική δυνατότητα στις ΟΚΠ και στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να συζητούν διεθνείς εταιρικές σχέσεις, ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να αντιμετωπίζουν προκλήσεις για τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο, απευθείας με ομολόγους της ΕΕ. Το [φόρουμ πολιτικής για την ανάπτυξη](#) και οι δύο διευκολύνσεις για την κοινωνία των πολιτών για τη Νότια και την Ανατολική Γειτονία παρέχουν επίσης φόρουμ για συνεργασία με τις ΟΚΠ σε εύρος πολιτικών της ΕΕ. Η Επιτροπή δεσμεύεται να ενισχύσει τη στήριξή της προς την κοινωνία των πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο, μεταξύ άλλων για να διευκολύνει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε πολυμερή φόρουμ.

Η ΕΕ συνεργάζεται με τις ΟΚΠ για την ανάπτυξη της στρατηγικής [Global Gateway](#) της ΕΕ και έχει δημιουργήσει τη [συμβουλευτική πλατφόρμα της Global Gateway για τις ΟΚΠ και τις τοπικές αρχές](#) για τον σκοπό αυτόν. Οι ΟΚΠ διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση και την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών, ιδίως μέσω των εσωτερικών συμβουλευτικών ομάδων. Η ΕΕ έχει αναπτύξει, από κοινού με τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών, [χάρτες πορείας για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών](#) σε επίπεδο χωρών εταίρων, με στόχο την καθιέρωση διαρκούς και διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ αυτών των φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη στήριξη και την προώθηση των [αποκρίσεων των ΟΚΠ σε τοπικό επίπεδο και των ισότιμων εταιρικών σχέσεων](#) σε ανθρωπιστικά περιβάλλοντα. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της στήριξης και της ενίσχυσης των ικανοτήτων των ΟΚΠ, μέσω της αύξησης του ποσού της ανθρωπιστικής χρηματοδότησης προς τις τοπικές ΟΚΠ και μέσω της σταδιακής ανάθεσης περισσότερων εξουσιών σε τοπικούς παράγοντες που αναλαμβάνουν δράση, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών.

Σε όλους αυτούς τους μηχανισμούς, η συνεργασία με τις ΟΚΠ και τους ΥΑΔ ακολουθεί μια ευαίσθητη ως προς την ασφάλεια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των συνομιλητών, ώστε να διασφαλίζεται ότι η ίδια η συμμετοχή δεν εκθέτει τις οργανώσεις σε πρόσθετους κινδύνους.

5.2. Προστασία και στήριξη των ΟΚΠ σε παγκόσμιο επίπεδο

Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στη μακροχρόνια δέσμευση που έχει αναλάβει για την προστασία και τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο. Η δέσμευση αυτή αντικατοπτρίζεται, για παράδειγμα, στην [ανακοίνωση για τη συνεργασία της Ευρώπης με την κοινωνία των πολιτών στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων](#), το [σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2027](#)⁴⁰, τις [κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα](#), και για τους [υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων](#), και τα [συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2019 για τη δημοκρατία](#), καθώς και στην εφαρμογή της προσέγγισης που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα στις διεθνείς εταιρικές σχέσεις⁴¹. Η στήριξη των ΟΚΠ και των ΥΑΔ και η ενίσχυση της συμμετοχής στη δημόσια και πολιτική ζωή, ιδίως των γυναικών και των νέων, αποτελούν βασικές προτεραιότητες της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

Για την περαιτέρω προώθηση αυτών των στόχων, η ΕΕ συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς και φόρουμ που αναπτύσσουν κανόνες για τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών. Σε αυτούς περιλαμβάνονται το Συμβούλιο της Ευρώπης, τα Ηνωμένα Έθνη, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.

Οι [ετήσιες εκθέσεις της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία](#) αποτελούν σημαντικό μέσο για την παρακολούθηση της κατάστασης των ΟΚΠ και του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο. Άλλοι μηχανισμοί, όπως οι αποστολές παρατήρησης εκλογών, παρέχουν τη δυνατότητα στην ΕΕ να αξιολογεί το εκλογικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών για την παρατήρηση της κοινωνίας των πολιτών εντός της χώρας, και να συνεργάζεται ευρέως με την κοινωνία των πολιτών καθ' όλη τη διάρκεια αυτών των αποστολών.

Η στήριξη της ικανότητας και της ανθεκτικότητας των ΟΚΠ, ιδίως των οργανώσεων βάσης, ώστε να συμμετέχουν ουσιαστικά στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής αποτελεί προτεραιότητα στην **Ανατολική Γειτονία**, ιδίως στο πλαίσιο της συρρίκνωσης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών⁴². Το [σύμφωνο για τη Μεσόγειο](#) υπογραμμίζει τη σημασία της διατήρησης μιας δυναμικής κοινωνίας των πολιτών στη Νότια Γειτονία και αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών, των νέων και των τοπικών κοινοτήτων,

⁴⁰Η παράταση του σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία συνοδεύτηκε από [συμπεράσματα του Συμβουλίου](#) στα οποία επιβεβαιώνεται η στήριξη της ΕΕ προς την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως βασική προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

⁴¹Εγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, [Applying the Human Rights Based Approach to international partnerships](#) (Εφαρμογή της προσέγγισης που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα στις διεθνείς εταιρικές σχέσεις).

⁴²Αυτό περιλαμβάνει τη στήριξη των ΟΚΠ, ιδίως των οργανώσεων βάσης, σε ορισμένες χώρες της περιοχής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης.

στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους και στην προώθηση της συμμετοχής τους σε τοπικούς ή περιφερειακούς διαλόγους.

Η ΕΕ έχει εντείνει τη δράση της για την προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων όταν αποτελούν στόχο διακρατικής καταστολής εντός και εκτός διαδικτύου. Για παράδειγμα, η ΕΕ έθεσε σε λειτουργία το σύστημα της ΕΕ για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος (EU SEE)⁴³ για την κοινωνία των πολιτών, το οποίο στηρίζει ΟΚΠ σε περισσότερες από 80 χώρες ώστε να παρακολουθούν τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών τους, να εκδίδουν εγκαίρως προειδοποιήσεις για περιορισμούς και να συμβάλλουν στις αποκρίσεις.

Η Επιτροπή παρείχε επίσης καθοδήγηση μέσω του [εγχειριδίου του κώδικα θεωρήσεων](#), μεταξύ άλλων σχετικά με την έκδοση θεωρήσεων για ΥΑΔ, και παρέχει σχετική κατάρτιση⁴⁴. Από κοινού με τα κράτη μέλη, θα συνεχίσει να προωθεί το εγχειρίδιο και την εφαρμογή του, ιδίως όσον αφορά την καθοδήγηση σχετικά με τις ιδιαίτερες ανάγκες των ΥΑΔ.

5.3. Παροχή χρηματοδότησης, δημιουργία εταιρικών σχέσεων

Από το 2013 η ΕΕ στηρίζει το [Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία](#)⁴⁵, το οποίο παρέχει εξαιρετικά σημαντική στήριξη και προστασία στις ΟΚΠ και στους ΥΑΔ σε περιβάλλοντα κρίσης και καταστολής. Ένας ειδικός μηχανισμός προστασίας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ είναι ο **μηχανισμός της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, ο οποίος συστάθηκε για την παροχή στήριξης στους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τρίτες χώρες⁴⁶, παρέχοντας διάφορες μορφές στήριξης (π.χ. υλική και ψηφιακή προστασία· νομική και ιατρική υποστήριξη· παρακολούθηση δικών και συνθηκών φυλάκισης· ανάπτυξη ικανοτήτων· προώθηση των θέσεων· και προσωρινή μετεγκατάσταση).

Η χρηματοδότηση παρέχεται στις ΟΚΠ μέσω του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI), για παράδειγμα, με επιχορηγήσεις που παρέχονται μέσω των θεματικών προγραμμάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία και την κοινωνία των πολιτών.

Στο πλαίσιο της **πρότασης της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2028-2034**, η συνεργασία με τις ΟΚΠ και η στήριξη προς αυτές στις χώρες εταίρους εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα στο πλαίσιο του προτεινόμενου [μηχανισμού «Παγκόσμια Ευρώπη»](#). Αυτό περιλαμβάνει τη συνεχή δέσμευση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας σε παγκόσμιο επίπεδο.

5.4. Μελλοντικές προοπτικές, ανάπτυξη ανθεκτικότητας

⁴³Το EU SEE είναι ένα πρόγραμμα εταιρικής σχέσης που επιδιώκει να στηρίζει την κοινωνία των πολιτών ώστε να ανθίσει σε παγκόσμιο επίπεδο, αποτρέποντας τις προσπάθειες περιορισμού του χώρου της κοινωνίας των πολιτών.

⁴⁴Τα μαθήματα κατάρτισης διεξάγονται κυρίως μέσω ενός έργου που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του [μέσου για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις](#) (ΜΔΣΘ) και αναπτύχθηκε από τη σουηδική υπηρεσία μετανάστευσης.

⁴⁵Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός επιχορηγήσεων, ο οποίος ιδρύθηκε το 2013 από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της ως αυτόνομο Διεθνές Καταπιστευματικό Ταμείο για την προώθηση της δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Γειτονία, στα Δυτικά Βαλκάνια, στην Τουρκία και πέραν αυτών.

⁴⁶Ο μηχανισμός έχει στηρίξει περισσότερους από [85 000 υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το 2015](#).

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών και ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών παγκοσμίως και να παρακολουθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών μέσω των υφιστάμενων μηχανισμών. Θα συνεχίσει επίσης να παρέχει στήριξη και προστασία στις ΟΚΠ και στους ΥΑΔ που διατρέχουν κίνδυνο, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της διακρατικής καταστολής, μέσω πρωτοβουλιών όπως η ProtectDefenders.eu και το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία.

Η ΕΕ εντείνει τη συνεργασία της σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο με την κοινωνία των πολιτών με γνώμονα βασικές διαδικασίες, όπως οι **περιφερειακές συνόδους κορυφής**. Η ΕΕ θα συνεχίσει να συμμετέχει σε τακτικό διάλογο με τις ΟΚΠ ως βασικούς εταίρους στο έργο της για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την εξωτερική πολιτική, και θα προβεί σε διαβουλεύσεις με αυτές και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την προετοιμασία του επόμενου **σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία**. Θα διοργανώσει επίσης **κοινούς διαρθρωμένους διαλόγους υψηλού επιπέδου με την κοινωνία των πολιτών** σε περιοχές εταίρους, για παράδειγμα στο πλαίσιο της συνόδου κορυφής Αφρικανικής Ένωσης-ΕΕ.

Στο πλαίσιο του **συμφώνου για τη Μεσόγειο**, διάφορες πρωτοβουλίες θα δώσουν τη δυνατότητα σε βασικούς παράγοντες να στηρίξουν συγκεκριμένα τις κοινότητές τους, ιδίως με τη σύσταση Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης Νέων για τη Μεσόγειο· με τη στήριξη της ανάπτυξης μιας μεσογειακής υπηρεσίας δραστηριοποίησης των πολιτών· με την ενδυνάμωση οργανώσεων υπό την ηγεσία γυναικών ως καθοριστικών παραγόντων επιρροής εντός των κοινοτήτων τους· και με την ενίσχυση των μηχανισμών συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, μεταξύ άλλων για τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

Η Επιτροπή:

- Θα ενισχύσει τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών σε όλους τους τομείς πολιτικής της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ.
- Θα προβεί σε διαβουλεύσεις με τις ΟΚΠ σχετικά με ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών στο πλαίσιο της προετοιμασίας του επόμενου σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.
- Θα ενισχύσει τη στήριξη της προς την κοινωνία των πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο, μεταξύ άλλων για να διευκολύνει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε πολυμερή φόρουμ.
- Θα διοργανώσει κοινό διαρθρωμένο διάλογο υψηλού επιπέδου με την κοινωνία των πολιτών κατά τη σύνοδο κορυφής Αφρικανικής Ένωσης-ΕΕ και θα συνεχίσει να προωθεί τέτοιου είδους κοινούς διαλόγους με τους περιφερειακούς εταίρους της.
- Θα ενισχύσει τη δέσμευσή της στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Ομάδα Ευρώπη για τη δημοκρατία» για τη συζήτηση των αναδυόμενων και εξελισσόμενων απειλών στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών.
- Θα συνάψει νέες συμφωνίες-πλαίσια εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη σύνδεση των ΟΚΠ μέσω στοχευμένων πρωτοβουλιών στις περιφέρειες εταίρους της.

Τα κράτη μέλη καλούνται:

- Να συντονιστούν με τις επιτόπιες αντιπροσωπεΐες της ΕΕ για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία και των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και για τη στήριξη της ανάπτυξης της νέας γενιάς (2025-27) χαρτών πορείας ανά χώρα για τη συνεργασία με τις ΟΚΠ.
- Να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση και να παράσχουν ανάπτυξη ικανοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω νέων προγραμμάτων κατάρτισης, σχετικά με την καθοδήγηση που παρέχεται στο εγχειρίδιο του κώδικα θεωρήσεων όσον αφορά την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ζητούν προστασία στο έδαφος της ΕΕ.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η κοινωνία των πολιτών αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της δημοκρατίας σε ολόκληρη την ΕΕ και πέραν αυτής. Η κοινωνία των πολιτών συμβάλλει στη χάραξη πολιτικής, συνεργαζόμενη με τις εθνικές κυβερνήσεις και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ κατά την εφαρμογή των πολιτικών και παρέχοντας ευρύ φάσμα στήριξης και υπηρεσιών σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Η ενεργός συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε έναν ευνοϊκό χώρο της κοινωνίας των πολιτών, απαλλαγμένο από απειλές και επιθέσεις, συμβάλλει στην προώθηση και τη διαφύλαξη των αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η ΕΕ.

Η στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών θέτει τις βάσεις για ενισχυμένη συνεργασία, στήριξη και προστασία και για μια ενδυναμωμένη κοινωνία των πολιτών. Προτείνει ένα συνεκτικό και αλληλοενισχυόμενο σύνολο μέτρων για την αποτελεσματική βελτίωση της προστασίας και της στήριξης της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και για την αποτελεσματική και ουσιαστική συνεργασία με τους φορείς λήψης αποφάσεων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

Η εφαρμογή της παρούσας στρατηγικής απαιτεί προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ, καθώς και τα κράτη μέλη και οι χώρες της διεύρυνσης, πρέπει να συνεισφέρουν συνολικά. Η στρατηγική αναγνωρίζει ότι ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών στα κράτη μέλη και στις χώρες της διεύρυνσης αποτελεί έναν συνεχή και κοινό δημοκρατικό χώρο, ενώ μια δυναμική κοινωνία των πολιτών σε έναν ευνοϊκό χώρο της κοινωνίας των πολιτών είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόοδο προς την προσχώρηση. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις χώρες εταίρους της και με διεθνείς οργανισμούς για τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών και για την προώθηση ισχυρότερης συνεργασίας, προστασίας και στήριξης των ΟΚΠ σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η Επιτροπή θα διοργανώνει τακτικά συζητήσεις με τα κράτη μέλη, την κοινωνία των πολιτών, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, διεθνείς οργανισμούς και άλλους σχετικούς φορείς για τη στήριξη της υλοποίησης των δράσεων που προτείνονται και για τον απολογισμό της προόδου.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, να στηρίξουν την εφαρμογή της παρούσας στρατηγικής. Η ισχυρή στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να συνεχιστεί στο επόμενο ΠΔΠ, με προσπάθειες

για την απλούστευση των διαδικασιών χρηματοδότησης, τη μείωση του διοικητικού φόρτου και τη βελτίωση της πρόσβασης μέσω φιλικών προς τον χρήστη ψηφιακών εργαλείων.